

Vier generaties familiebedrijf

Van den Berg Interieur in IJsselmuiden

door Jeany van den Berg

Geboren en opgegroeid in de jaren vijftig van de 20ste eeuw en verschillende malen in mijn leven verhuisd heb ik ruime ervaring met vloerbedekking. Als kind kroop ik over harde kokosmatten en rilde ik van het koude slaapkamerzeil onder blote voeten. Als student moest ik elke week zuigen onder de stoffige biezen tegels. Wat was ik in mijn eerste flatje blij met mijn donkerbruin katoenen kamerbreed tapijt met korte lusjes! En wat was ik trots op de houten beukenvloer in mijn eerste koopwoning!

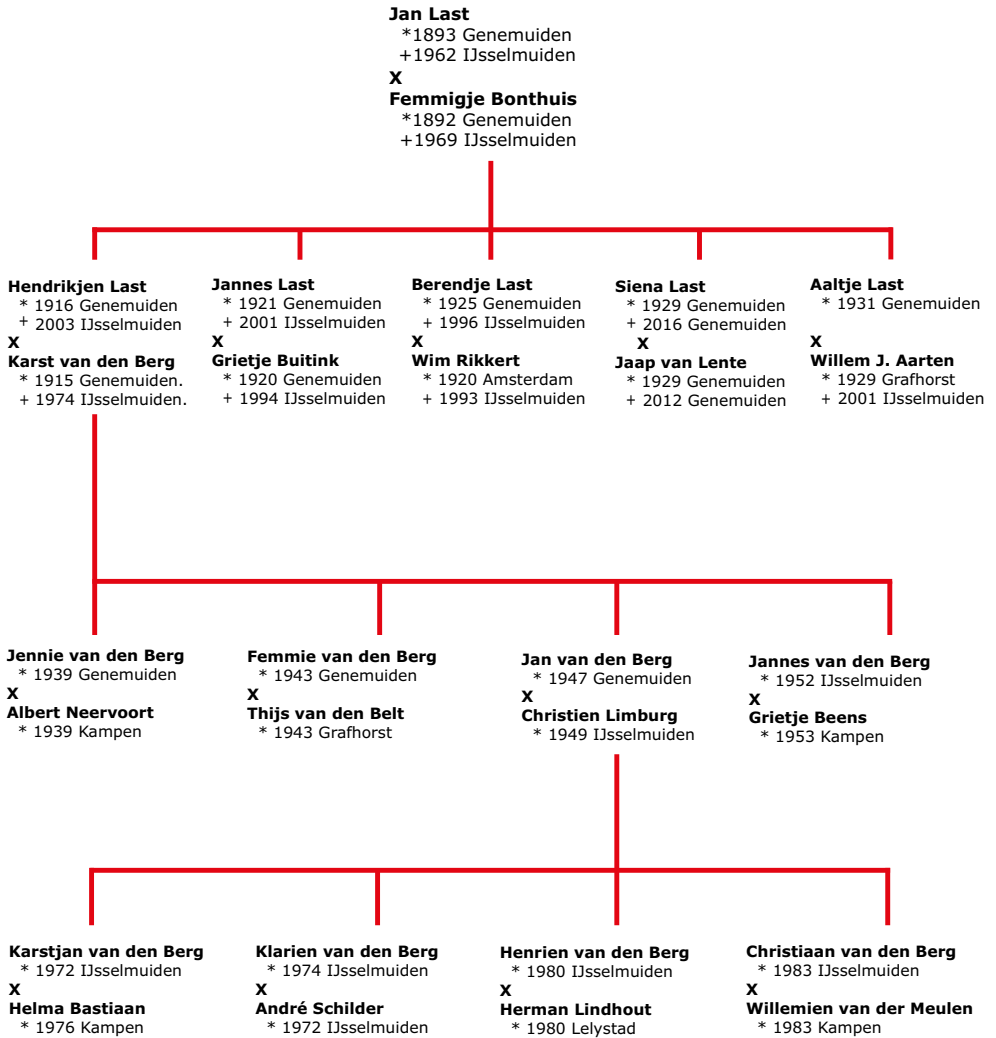
Alleen al in mijn persoonlijk leven is een ontwikkeling te zien in vloerbedekking, laat staan in een bedrijf dat gespecialiseerd is in tapijten en gordijnen. Het is de moeite waard om die ontwikkeling te volgen in het familiebedrijf Van den Berg Interieur in IJsselmuiden. Daarover kunnen Jan en Christien van den Berg meer dan genoeg vertellen. Ons gesprek begon, zoals gebruikelijk, met handen schudden en namen uitwisselen. Familie van elkaar? Nee, we konden al snel constateren dat dat niet het geval is.

In januari 2016 is het 45-jarig bestaan van het bedrijf Van den Berg Interieur gevierd. Jan en Christien van den Berg zijn in 1971 met de verkoop van tapijten begonnen op een zolderverdieping en met een aanhangwagen. Anno 2016 is er ook online-verkoop via een eigen webshop. Het bedrijf is meegegaan met zijn tijd, maar in het aanbod bevinden zich óók nog rode lopers en andere matten. En juist die onderdelen van de collectie leggen de verbinding met de bakermat van dit familiebedrijf: een kokosfabriek in IJsselmuiden.

Jan Last & Zonen Cocosfabriek

In 1948 vestigde Jan Last zich in IJsselmuiden. Hij kwam uit Genemuiden waar hij samenwerkte met Teunis Mol. Jan Last wilde echter voor zichzelf beginnen en zag daarvoor kansen in IJsselmuiden. Hij nam zijn hele familie mee: zijn zoon Jannes met diens gezin en zijn twee dochters met hun jonge gezinnen. Hij vestigde zich op een terrein van zo'n 6.000 vierkante meter

Parenteel van Jan Last

* geboren
+ overleden
X gehuwd met

vlakbij de IJssel waar eerder de wasserij van Van der Kamp was gevestigd. Het woonhuis op dat terrein dateerde van 1901, de benedenverdiepingen ervan werden bewoond door het gezin van Van der Kamp, op de bovenste verdieping sliep het personeel van de wasserij.

Jan Last betrok met zijn vrouw dit woonhuis waar genoeg ruimte was voor drie gezinnen. Zijn twee dochters met hun mannen en kinderen kregen elk een deel in dit grote huis aan de Baan. Zoon Jannes zocht een huis aan de Burgemeester van Engelenweg.

Op het terrein ernaast kwamen een fabriek voor kokosverwerking, een drogerij en opslagruimtes: J. Last & Zonen Cocosfabriek. Jan Last bouwde een goed lopend bedrijf op en zijn zoon Jannes en twee schoonzonen Wim Rikkert en Karst van den Berg draaiden daarin mee.

Waslijnen gekleurde kokosdraden

Eens per zes weken kwam een vrachtwagen vol met balen kokos bij de fabriek aan. Het kokos kwam van kokospalmen uit Sri Lanka. Onderaan de kokosnoot groeit een baard en die baarden werden al in het land van herkomst tot draden getwijnd, in bossen gebonden en in balen van 150 kilo geperst. De balen werden per schip naar Rotterdam vervoerd, een zeereis van

De kokosfabriek in de jaren vijftig. Van links naar rechts: Wim Rikkert, een inkoper, Jannes Last, Jan Last, Karst van den Berg (op klompen) en een inkoper. Foto privécollectie.

Een vrachtwagen met balen kokos arriveert bij de fabriek (1968). Het kokos wordt in de magazijnruimtes (rechts) opgeslagen. In de fabriek (links) worden de balen geveerd, een baal rood geveerde kokos ligt buiten al klaar. Jan van den Berg begon met zijn tapijtverkoop op de zolderverdieping boven de magazijnruimtes. Dit pand met de grond eromheen is later verkocht, anno 2016 staan er vier woonhuizen. Foto privécollectie.

Jannes Last (geheel links) is met medewerkers G. Bosman (vader van Warner) en B. Keppel bezig om stoelzittingen op te vullen met biezen. De biezen zittingen kwamen kant-en-klaar per trein uit Roemenië. Door de reis waren ze wat uitgedroogd en een extra vulling aan de onderkant maakte de zittingen weer vol en stevig. De juten zak met biezen ligt op de grond. Foto privécollectie.

Weefgetouw met van links naar rechts Jan van den Berg, Willem van Dieren en Gerrit Kroon. Foto privécollectie.

Jaren vijftig. De heer A. Hoekman laat aan een inkoper zien hoe lange smalle banen voor kleine deurmatjes geweven worden. De banen werden in stukken geknipt en met de hand omgezoomd. De weefmachine is nu te zien in het Tapijtmuseum Genemuiden. Een filmpje illustreert de werking ervan. Foto privécollectie.

zo'n zes weken. Eén van de risico's was dat het materiaal te nat verscheept werd en er onderweg broei ontstond. Het kwam voor dat een hele lading door brand niet meer bruikbaar was. Een flinke tegenslag, want het duurde minstens zes weken voordat er nieuwe lading kon komen. In de tussentijd moest men kokos lenen bij collega's in Genemuiden.

Jan Last verwerkte het kokos in zijn fabriek tot kokosmatten voor huishoudelijk gebruik, voor restaurants en later ook voor de auto-industrie. De balen kokos werden eerst geverfd. Zeker drie uur lang lag het kokos te koken in een verfbad. De verf moest tot diep in de poriën van de kokosdraden doordringen. Oudere IJsselmuidenaren zullen zich nog herinneren hoe de draden daarna aan hoge lijnen op het fabrieksterrein te drogen hingen. Grote bossen rood, zwart, geel, groen, alle kleuren kwamen voor. En het verfwater? Dat werd via buizen rechtstreeks op de IJssel geloosd. Met toestemming, want de fabriek had een loosvergunning.

De gekleurde draden werden op grote klossen gewonden en daarna begon het weefwerk. Schering en inslag! Op grote weefgetouwen, aangedreven door machines, ontstonden de twee meter brede kokostapijten of de smallere stroken voor deurmaten en automatten.

Opkomst nylontapijt

Tot midden jaren zestig waren veel woonkamers in Nederland belegd met kokostapijt. Oersterk, maar hard onder de voeten en aan de blote knietjes van spelende kinderen. Geen wonder dat de vraag naar kokos in woonruimtes afnam, toen zacht nylontapijt op de markt kwam. De kokosfabrikanten verzetten de bakens. Andere materialen kregen de voorkeur. Wol, katoen en kunstvezels namen de rol van het kokos over en daarbij hoorden heel andere machines. Ook in Genemuiden, dat hét centrum van de kokosindustrie in Nederland was, ging men mee in de deze ontwikkeling. In 1967 werd daar de eerste tuftingmachine in gebruik genomen. Zo'n tuftingmachine is te vergelijken met een naaimachine. Tientallen naalden tegelijk steken het garen van boven naar onder en weer terug door een geweven onderdoek. Niet strak zoals bij een naaimachine, maar in lussen. Naderhand worden die lussen al dan niet doorgesneden. Om te voorkomen dat de draadjes of lussen er worden uitgetrokken, krijgt de onderkant van het doek een lijmlaag.

In 1962 is Jan Last overleden, maar het bedrijf werd onder de vertrouwde naam voortgezet door Jannes, Wim en Karst. De mannen hadden inmiddels elk hun eigen taken: Jannes Last was de handelsreiziger voor de zaak, Wim Rikkert zorgde voor de boekhouding en Karst van den Berg had de leiding in

de fabriek. Ergens in de jaren zestig is Wim Rikkert een eigen weg ingeslagen. Hij vertrok naar een ander bedrijf en koos ook voor een eigen woning. Jannes en Karst zetten samen het bedrijf voort, maar de tijden waren inmiddels veranderd. De kokosindustrie liep op zijn einde. Jannes had geen opvolger voor de zaak, maar Karst wel: zoon Jan!

De derde generatie

Jan van den Berg werd in 1947 geboren, nog in Genemuiden. Als baby verhuisde hij mee naar het grote huis in IJsselmuiden en hij groeide op naast de fabriek van zijn opa Last. Als hij van de lts komt, leert hij het vak achter de weefmachines in Genemuiden. Om gezondheidsredenen moet vader Karst - hij krijgt een hartinfarct kort na de militaire dienstperiode van Jan - een flinke stap terugdoen. Jan is, met zijn ervaring, de aangewezen persoon om samen met oom Jannes het bedrijf draaiende te houden.

In de avonduren haalt hij de benodigde diploma's: een middenstandsdiploma en vakdiploma's voor onder andere materialenkennis, kleurenleer, binnenhuisarchitectuur en perspectieftekenen. Hij trouwt in 1971 met Christien Limburg, een tuindersdochter uit de Koekkoek die na haar mulodiploma een opleiding tot apothekersassistente had gevolgd. Ook zij vinden woonruimte in het grote woonhuis. Oma Last was in 1969 overleden en haar deel van het huis kwam vrij. Karst van den Berg en zijn vrouw bewoonden al één deel van het benedenhuis, Jan en Christien nemen nu het andere deel. En een zus van Jan betreft met haar man de bovenverdieping die vrij kwam nadat Wim Rikkert was vertrokken. Het woonhuis is opnieuw vol met twee generaties en drie gezinnen.

Van den Berg's tapijthal

Vader Karst is realistisch. Hij ziet dat er geen toekomst is in de kokosindustrie en hij raadt zijn zoon aan een nieuwe weg in te slaan. Samen met Christien start Jan van den Berg met de verkoop van tapijt aan particulieren. Vijfenvoertig jaar geleden, in het begin van 1971. Ze beginnen gewoon op de zolderverdieping van een van de opslagruimtes van de voormalige wasserij. Die stonden nog naast de fabriek. De eerste tijd nog onder de naam J. Last & Zonen, maar vanaf 1977 onder de naam Van den Berg's Tapijthal.

Jan van den Berg herinnert zich de start nog goed: 'We zijn begonnen met een aanhangwagen van vier meter lang om daarin de tapijtrollen te vervoeren. Overdag ging ik op pad naar klanten om de vloerbedekking te leggen, 's avonds ging ik bij nieuwe klanten langs om de maten op te nemen.

's Morgens werkte Christien de bestellingen uit, ze zorgde dat het gekozen tapijt van de groothandel binnenkwam en ze ontving nieuwe klanten. Het was hard werken, we kwamen echt niet in een gespreid bedje. Het enige wat we ons veroorloofden was een vrije zaterdagmiddag. Dat hebben we alle jaren volgehouden: nog steeds zijn op zaterdagmiddag de winkel en showroom dicht en ligt het werk stil.'

Alles doen Jan en Christien zelf: de inkoop en de verkoop, de administratie, het opmeten en leggen, de advertenties plaatsen en de contacten onderhouden. Jan ontwerpt zelf het eerste logo voor zijn bedrijf en verft het eigenhandig op de eerste bestelbus. Als er kinderen komen (twee jongens en twee meisjes) blijft Christien volop in de zaak werken. De kinderen raken spelenderwijs bij het bedrijf betrokken. Als peuters staan ze in de box in de showroom, zodat hun moeder ongestoord de klanten kan blijven helpen.

De zaken in de tapijthandel gaan goed en in 1973 is het nodig om een medewerker erbij te betrekken: Warner Bosman. Nog steeds maakt hij deel uit van het team van Van den Berg. Hij heeft zich gespecialiseerd in het opmeten van ramen en vloeren voor gordijnen, raamdecoraties en vloerbedekkingen.

Einde kokosfabriek

Voor de kokosindustrie is het midden jaren zeventig einde verhaal. Vader Karst van den Berg was in 1974 overleden en hij maakte niet meer mee dat het kokosbedrijf van Jan Last op de rand van een faillissement kwam te staan. Dankzij de goodwill die ze met zijn allen bij toeleveranciers hadden opgebouwd is een werkelijk faillissement voorkomen. Oom Jannes Last kon vervroegd met pensioen gaan en ook voor de andere werknemers kon een regeling worden getroffen. Een deel van het terrein (2.000 vierkante meter) met opstal werd verkocht. Ook de opslagruimte waar Jan en Christien op de zolderverdieping hun toonzaal hadden. De machines en weefgetouwen waren niet meer nodig en zijn verkocht aan bedrijven in Sri Lanka.

Alleen de fabriek blijft staan en daarin gaat Jan van den Berg verder met zijn tapijthandel. Hij investeert in een flinke verbouwing van het fabriekspand met geld dat hij in familiekring kan lenen. Het is 1977. Op de gevel pronkt de nieuwe naam: Van den Berg's Tapijthal. Spijt hebben Jan en Christien er nooit van gehad.

Vakmanschap

Het leggen van vloerbedekking is een vak apart. Jan is daar van lieverlee ingegroeid. Hij is handig en houdt van aanpakken. Desondanks is hij blij

met nieuwe ontwikkelingen op zijn vakgebied. ‘Tapijtlekken heeft me mijn rug gekost. Het is zwaar werk en het trekt een wissel op knieën en rug.’ Hoe zit dat? De vakman vertelt: ‘In de beginjaren werkte men met knie-spanners. Langs de plinten van vloeren kwamen latjes met spijkers. De latjes werden eerst vastgespijkerd in de vloer. In een houten vloer ging dat betrekkelijk gemakkelijk, maar later, met betonnen vloeren, vroeg dat om een andere aanpak. Op die spijkerlatjes moest het tapijt gespannen worden. Strak onder verwarmingsbuizen en langs plinten, zodat een mooie egale vloer kon ontstaan. Met een speciale spanner duwde men het tapijt op de latjes en iedere keer bonkte men met de knie tegen de spanner, zodat het tapijt opgeduwd werd tegen de muur. Zowel knie als rug had daarvan flink te lijden. Een vooruitgang was de breedspanner. Speciaal ontwikkeld voor kamerbreed tapijt. Maar ook met dat apparaat bleef het zwaar werken.’ Een nieuwere methode werd het verlijmen van tapijt op vloeren. Dat gaf eveneens problemen: ‘Soms kwam ik na een dag werken met lijm enigszins high thuis. Je zult erom lachen, maar ik had gewoon te veel lijmlucht gesnoven. Als bescherming tegen de schadelijke stoffen gebruikten we later mondkapjes.’ Dankzij de Arbowetgeving is er inmiddels veel verbeterd op de werkvloer, maar het blijft werk dat laag en op de knieën moet worden gedaan.

Nieuwe ontwikkelingen

‘Je moet meebewegen met de ontwikkelingen.’ Dat principe brengen Jan en Christien in praktijk. En met dat principe groeien hun kinderen op. Als het nodig is, passen ze het gebouw aan aan de eigentijdse eisen. In 1995 vindt een ingrijpende verbouwing plaats. Er komt een showroom en ook een andere voorgevel. Bij die verbouwing past ook een nieuwe eigentijdse naam: Van den Berg Interieurverzorging. Die naam doet meer recht aan de collectie die ze inmiddels hun klanten kunnen aanbieden. Allang niet meer alleen tapijten: ook gordijnen en raamdecoraties. Vol trots melden ze dat ze ook dekbedden in hun assortiment hebben opgenomen. Ook dat is bedrijfsvoering: aanvullen, maar ook het lef hebben om iets weer te laten vallen als er onvoldoende omzetsnelheid is. Voortdurend in beweging zijn. Die beweging is ook gestimuleerd door de komst van de twee zonen in het bedrijf. In 1993 komt als eerste Karstjan het team aanvullen, zijn vrouw Helma treedt een paar jaar later toe. En tien jaar na Karstjan volgt de jongste zoon, Christiaan. In datzelfde jaar, 2003, overlijdt de oude mevrouw Van den Berg, Jans moeder. Zij woonde nog altijd in het oude woonhuis uit 1901

Het team anno 2016 met van links naar rechts: Warner Bosman, Johan Dorgelo, Christien van den Berg, Karstjan van den Berg, Helma van den Berg-Bastiaan, Ron van der Kolk, Christiaan van den Berg. Foto privécollectie.

dat naast het bedrijfspand stond. Jan en Christien waren daar inmiddels uitgegaan, zij hadden voor zichzelf een nieuw huis ernaast laten zetten.

Desondanks waren wonen en werken al die jaren nauw met elkaar verbonden geweest, met drie generaties bij elkaar op een betrekkelijk kleine oppervlakte. Christien ziet dat eerder als een voordeel dan als een nadeel: 'Natuurlijk moet je geven en nemen. Maar als je elkaar vrij laat, niet op alles van elkaar let, dan gaat dat heel goed.'

Met die ervaring besluiten ze om met drie gezinnen op het terrein te gaan wonen. In 2008 wordt het oude woonhuis afgebroken. Voor de gezinnen van Karstjan en Christiaan worden daarvoor in de plaats twee nieuwe woningen gezet. Ook het bedrijfspand wordt vernieuwd. Er komt een flink parkeerterrein, waardoor de klanten geen last meer hebben van de vrachtwagens die komen laden en lossen. De entree van de winkel krijgt een facelift en ook de presentatie van de collectie wordt verbeterd. De bedrijfsnaam wordt opnieuw aangepast, kort en krachtig: Van den Berg Interieur. 'Dat was om een andere reden ook nodig, want we kregen nogal eens de vraag of we schoonmakers konden leveren', aldus Christien.

Jan van den Berg anno 2016 met een originele rode kokosloper die nog steeds te huur is.
Foto privécollectie.

Als je Jan en Christien vraagt wat ze als de grootste verandering in hun werk hebben ervaren, komt het verrassende antwoord van Christien: 'De computer!' Niet de veranderingen in techniek of materialen, niet die in het aanbod, niet de aanpassingen en verbouwingen, nee, de computer. Ze weet het nog precies: 'In 1984 hadden we al wel een computer voor gebruik in huis, maar in 1987 hebben we een computer genomen voor de bedrijfsadministratie. Ik hield die administratie eerst altijd op papier bij en onze accountant moest later alles weer overtypen. Hij stimuleerde ons om een computer te nemen. Als je nu ziet wat die ontwikkeling ons aan mogelijkheden heeft gegeven! Onze jongens hebben nu zelfs een webshop via onze website ingericht.'

De vierde generatie

In dat digitale aanbod wordt de meest recente beweging zichtbaar. Een nieuwe generatie slaat, soms noodgedwongen, nieuwe wegen in.

In 2012 nemen de twee zonen officieel het bedrijf over. Jan van den Berg is 65 jaar geworden. Het is hard werken geweest al die jaren en dat trok een wissel op zijn gezondheid. Jan neemt afscheid van het bedrijf, Karstjan en Christiaan zetten het voort. Ook zij beginnen in een spannende tijd: de economische recessie aan het begin van de jaren tien van de 21ste eeuw gaat ook niet aan dit familiebedrijf voorbij. Door teruggang in de bouwwereld wordt 2013 een slap jaar. Ontslagen in het team kunnen nog net voorkomen worden. De geschiedenis herhaalt zich: geen gespreid bed. Aanpakken, nieuwe invalshoeken vinden. En de computer is daarbij een hulpmiddel. Ze gaan zelf aan de slag met het maken van een goede website en het inrichten van een webshop. De collectie passen ze voortdurend aan aan eisen én mogelijkheden van de tijd.

Jan van den Berg: 'In 1971 verkochten we zo'n 95 procent tapijt. Tegenwoordig bestaat ons aanbod uit 50 procent tapijt en 50 procent harde vloeren.' Harde vloeren? 'Ja, pvc bijvoorbeeld en laminaat.' Hij laat het verschil zien, voelen én horen.

Christien van den Berg vult aan: 'Het is prachtig dat er nu een webshop is en dat mensen online informatie kunnen vinden. Klanten komen tegenwoordig goed geïnformeerd binnen. Onlangs kregen we een telefoontje van mensen die onderweg waren naar hun huisje op Terschelling. Terwijl de een reed, zat de ander op zijn mobieltje te googelen om informatie te vinden over vloerbedekking en gordijnen. Zo kwamen ze bij ons bedrijf terecht. Maar ook al heb je nog zo veel kennis, het gevoel erbij komt pas hier in de zaak. Het blijft nodig om mensen goed te adviseren. Ik geniet ervan als mensen tevreden over hun keuze opgewekt de deur uitgaan. Daar doe ik het voor en daarom werk ik nog steeds mee.'

Delta Post, 14 december 1995

De Steur, 20 december 1995

De Brug, 12 oktober 2004

Streeknieuws, 9 april 2008

Streeknieuws, 20 december 2012

De Brug, 30 april 2013

De Brug, 30 september 2014

Streeknieuws, 23 oktober 2014